

חינוך בפרשה – נצבים וילך

הנסתרות לה' אלו קינו...!

הבוקר פנה אלי אדם "הרב מנדלוביץ?". "מונדרוביץ" תיקנתי, כהרגלי, ושאלתיו האם אנו מכירים. הלה הציג עצמו כגיס של 'אורי פלוני', נזכרתי מהסיטואציה, לפני כ-20 שנה. אורי נער מורכב, בעל קושי נפשי, לא משתלב בכתה ורחוק מלמידה... אברך זה ואשתו, אחותו של אורי, פנו אלי למענו 'מאחורי הקלעים', וכן להסביר את מצב אביו המתקשה, מתנגד לטיפול, ומגיב באופן בלתי הולם...

תחילה שיבחתי אותו ואשתו שבאו אלי אז מעיר מרוחקת להציע עזרה. הוא חשף בפני כעת שהתערבותם היתה לבקשת חמותו, בחשאיות מפני כבוד בעלה. היא נמנעה לדבר על בעלה וקשייו, וביקשה שהם יפנו 'כאילו' מאליהם... ושאלתי "ומה שלום אורי?". נדהמתי מהתשובה! "ב"ה, נשוי ומאושר, כמה ילדים, גר באלעד. אורי עובד כמזכיר בתלמוד תורה, "חצי מוסד עומד עליו"...

בהמשך היום חשבתי מה לכתוב לקראת ר"ה במאמר שבועי זה. אורי ניצב מול עיני. התפרצויות האלימות, צעקות, נזקי רכוש. אביו שממש לא עזר, ואפילו ההיפך. האמת, במקרה זה מקטני אמונה הייתי... ואני נזכר באמא. שקטה וכאובה שפעלה בחוכמת-אם. תפילותיה ודמעותיה בקעו שמי רום. היו לאורי קשיים של ממש! בריאות הנפש! אך תפילותיה אינן לריק! ב"ה סוף טוב, ומפתיע!

בפרשתנו נא' הַנְסִתָּרְתָּ לַה' אֱלֹקֵינוּ וְהַנְגַלְתָּ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ... נסתרות דרכי ה', חקלאי חורש מבלי לראות תוצאה מיידית, כך משקיעים מחנכים בכל תלמיד גם אם נדמה 'שאינ בעד מה'. "מאמין בחיי עולמים וזורע", וכאשר מאמינים ומתפללים, "הזורעים בדמעה" מבלי לראות תכל'ס, דומעים בתפילה לפני השי"ת, "ברינה יקצורו"!

על המחנכים לעודד את ההורים, לא חלילה לשבור ולייאש. לא עלינו המלאכה לגמור, עלינו לעשות - וה' הטוב יגמור בעדנו. חינוך הוא הליך מתמשך. רק חסר-דעת מצפה לתוצאה מיידית. תנאי בבישול טוב - לא לפתוח המכסה כל הזמן! קשה לך? הקב"ה זימן לך זכות, 'אגוז קשה' ששכרו מרובה מהרגיל, תעריף מיוחד...

תקיעות ר"ה. יסוד ושורש עבודת היום. "יום תרועה יהיה לכם". הגמרא חוקרת באריכות 'תרועה' זו מה טיבה. איזה סוג קול? הגמ' מציינת לאונקלוס שתירגם "יבבה". תחילה לא ידענו מהי תרועה, וכעת לא יודעים מהי יבבה... מפנה הגמ' לנאמר ב'שירת דבורה': בְּעֵד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה, וַתִּיבֶּב אִם סִסְרָא בְּעֵד הָאֶשְׁנָב מְדוּעַ בִּשְׁשׁ רֶכֶב לָבֹא מְדוּעַ אַחֲרָיו פְּעָמֵי מְרֻכְבוֹתָיו" (שופטים ה כח). סיסרא הרשע, שר צבא כנען, עומד בראש ה'חזית העממית' לכלות את ישראל. אימו מיבבת, משמיעה קולות בכי על בנה כי איננו. קולות בכי שונים.

'בסוד התקיעות' תוקעים מאה קולות כי אם סיסרא השמיעה מאה פְּעִיּוֹת. לא נאריך כאן בכל שגילו חכמי הדורות על עומק הרז: "מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים" - "ומנו? רבי עקיבא!" שורש תורה שבעל פה. יעל אשת חבר הקיני 'קירבה' אליה את סיסרא כדי לעיפו, וכך ניטע נצר שורש רבי עקיבא (בספרי הרמ"ע מפאנו, מגלה עמוקות, החיד"א ועוד). שכנותיה הרגיעוה שסיסרא מֵאַחֵר כי אוסף שלל, אך היא בכתה כי חששה שנהרג לפני שזרע שורש רבי עקיבא! אמא בכתה על צאצאיה, ואנו מעוררים ומתעוררים בזה בתקיעותינו.

אימהות בוכות על ילדיהם שמתקשים בלימוד, לא אוהבים את מוסד החינוך, או שבתם אינה 'מתקבלת'. בימים האחרונים הצעתי למלמד המחפש עבודה לשמש מורה בבי"ס קירוב בת"א. הוא דחה אותי והתבטא "אני רוצה ללמד ילדים נורמליים. אני רוצה לגדל בני תורה". נשתתקתי בהלם. וכי ילדי קירוב היקרים אינם 'נורמליים'? האם בני תורה צומחים רק בבני ברק? בספה"ק מבואר כי 'אם סיסרא' רומזת לשכינה הק' שבוכה על בניה, בבחי' 'רחל מבכה', ובימים אלה עלינו להאזין לבכייתה, לפעול לקרב את הבנים ולהשיבם!

ירבו זכויותיהם של מזכי הרבים. מחנכים שמרגיעים ומעודדים הורי התלמידים, אף המוחלשים. בדוכן פייס יש כרטיסי הגרלה רבים - ומי יודע מי הכרטיס המנצח! האם מלמד יודע מי מתלמידיו יצמח לתפארת? האם הוא יודע מי יִזְכֶּה אותו 'בזה ובבא'? עלינו להשקיע בכולם! הרם עיניך מהמבט הקצר. נחשוב בגדול. נחשוב על דורות טהורים שִׁיֵּצְאוּ מכל תלמיד, ודווקא הקשים יפתיעו בפירות מצוינים! בדוק ומנוסה!

כתיבה וחימה טובה!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

להזמנות הרצאות : 123ymm@gmail.com